

EWA NIZIO

Katedra Psychopedagogiki KUL

DOI: [http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8\(44\).4-17](http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8(44).4-17)

IX OGÓLNOPOLSKI ZJAZD PEDAGOGICZNY
„KU ŻYCIU WARTOŚCIOWEMU. IDEE – KONCEPCJE – PRAKTYKI”
Białystok, 21-23 września 2016 r.

W dniach 21-23 września 2016 r. w Białymstoku odbył się zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku oraz Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk – IX Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny. Był on poświęcony tematyce wartości w wychowaniu, o czym świadczy motto przewodnie Zjazdu: „Ku życiu wartościowemu. Idee – koncepcje – praktyki”. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął prezydent Białegostoku, marszałek województwa podlaskiego, rektor Uniwersytetu w Białymstoku, a także wojewoda podlaski. Zjazd odbył się dzięki współpracy dwóch komitetów: programowego i organizacyjnego. Przewodniczącym pierwszego z wyżej wymienionych komitetów był prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz. Za komitet organizacyjny odpowiedzialny był natomiast dr hab. Mirosław Sobecki, prof. UwB, wraz ze swymi współpracownikami.

Dziewiąty Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny rozpoczął się 21 września 2016 r. w godzinach popołudniowych w Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku. Zebrane audytorium powitał prof. dr hab. Bogusław Śliwerski, prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz oraz poseł na Sejm III kadencji Waldemar Pawłowski. Uroczystego otwarcia Zjazdu dokonała natomiast prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak. W dalszej kolejności nastąpiły obrady plenarne. Pierwszy wykład wygłosił prof. dr hab. Zbigniew Kwiecieński na temat „Wychowanie ku człowieczeństwu w warunkach rozchwania społeczeństwa wychowującego”. Profesor w swym wystąpieniu przytoczył słowa T. Adorno, że niepowodzenia w zamiarach człowieka nie stanowią podstaw zaniechania działań. W obradach wzięła także udział prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak, poświęcając swe wystąpienie tematyce „Pedagogika a życie wartościowe – etos prawdy i odpowiedzialności”. Podstawą jej wypowiedzi była refleksja nad tym, czy pedagogika sprawia, że człowiek staje się lepszym. Prelegentka zwróciła także uwagę na współczesne problemy w środowisku nauki, które nazwała z użyciem metafory: „handel w świątyni”, „niewolnicy sztywnych zasad”, „pozoranci i geniusze”. Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski w referacie „(Nie)widzialność pedagogiki naukowej i praktycznej” podkreślił, że nieprawdą jest, iż można być w nauce poza własnymi wartościami i sumieniem. Podczas obrad podjęto również zagadnienie transformacji kulturowej. Dokonał tego prof. dr hab. Zbyszko Melosik, mówiąc na temat „Młodzież i przemiany kultury współczesnej (konstrukcje kontroli,

wolności i rozproszenia”. Według niego szkoła sprawuje władzę nad tożsamością za pomocą testów, nie spełnia jednak swej funkcji socjalizacyjnej. Ostatni z prelegentów prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz zwrócił uwagę na zagadnienie tożsamości międzynarodowej i międzykulturowej w wystąpieniu pod tytułem „Tożsamości (nie)wartościowe w kontekście bogactwa kultur”.

Zjazd był okazją do wręczenia wyróżnień Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, które obchodziło 35 rocznicę powstania. Medale PTP otrzymał prof. dr hab. Marian Walczak, sekretarz generalny PTP, członek Światowego Związku Żołnierzy AK, były dyrektor PAN, który podczas II wojny światowej prowadził tajne nauczanie. Podobną nagrodą wyróżniono także prof. dr hab. Dariusza Kulinowskiego, który zasłużył się pracując na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS w Lublinie, a obecnie na Uniwersytecie Szczecińskim. Nagroda została wręczona także instytucji: Wydziałowi Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Polskie Towarzystwo Pedagogiczne przyznało także nagrody w kategorii wyróżniających się rozpraw doktorskich. Otrzymali je dr Łukasz Stankiewicz oraz dr Karolina Skarbek. W godzinach wieczornych natomiast uczestnicy Zjazdu wzięli udział w wersji koncertowej Musicalu Chrisa Williama „Korczak”.

Wydarzenia drugiego dnia Zjazdu miały miejsce na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku oraz w Kampusie Uniwersytetu w Białymstoku. W pierwszej części nastąpiły obrady plenarne profesorów z różnych środowisk akademickich. Wystąpili w nich: prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski (z referatem „Kompetencje jako wartość indywidualna i społeczna”), prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak („Wolność – równość – sprawiedliwość w dostępie do wyższego wykształcenia. O szansach emancypacji poprzez edukację”) oraz ks. prof. dr hab. Marian Nowak („Kryzys wartości czy kryzys człowieka XXI wieku?”). Podkreślono przy tym, że w dzisiejszych czasach nie istnieje kryzys wartości, lecz kryzys ich respektowania. Przytoczono słowa Karola Wojtyły, w myśl których klęska wartości wyższych, duchowych jest klęską człowieka. W obradach plenarnych wzięła ponadto udział prof. dr hab. Maria Mendel, która poświęciła swe refleksje tematowi „Miejsce wartości, wartość miejsca”. Tę część obrad zakończyło wystąpienie prof. dr hab. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz pt. „Jednostka i wspólnota wobec pytania o wartości. Tradycje, praktyka, zmiana”. W ostatnim z wymienionych wystąpień zwrócono uwagę na to, że za dzisiejszy kształt społeczeństw odpowiedzialny jest konflikt moralny, a nie ekonomiczny.

Tego dnia odbyły się także trzy serie obrad w dziesięciu sekcjach. Problematyka wiodąca w sekcji 1. była następująca: „Życie wartościowe w kontekście *conditio humana* XXI wieku”. W skład prezydium tej sekcji wchodził: ks. prof. dr hab. Marian Nowak, prof. dr hab. Urszula Ostrowska, prof. dr hab. Tadeusz Pilch, prof. dr hab. Władysław Szulakiewicz oraz prof. dr hab. Wiesław Theiss. Sesja pierwsza w tej sekcji poświęcona była zagadnieniu wartościowego życia oraz nurtom etyki. Podkreślono przy tym pytanie o *conditio humana*, cytując H. Plessnera: „Droga do wewnątrz wymaga punktu oparcia na zewnątrz siebie za pośrednictwem innych ludzi i rzeczy”. Sesji tej przewodniczył ks. prof. dr hab. Marian Nowak. W drugiej sesji, której przewodniczył prof. dr hab. Tadeusz Pilch, podjęto natomiast zagadnienie „Czy paradygmaty uniwersalnej etyki są skutecznym środkiem ochrony przed globalnymi

zagrożeniami: biedą, wykluczeniem, agresją?”. Tematem wiodącym sesji trzeciej, prowadzonej przez prof. dr. hab. Wiesława Theissa, był „Kryzys człowieka, kryzys wartości, kryzys instytucji. Źródła, objawy, drogi naprawy”.

Obrazy sekcji 2 koncentrowały się na zagadnieniu „Życie wartościowe – metateoretyczne i metodologiczne aspekty badań aksjopedagogicznych”. Prezydium niniejszej sekcji tworzyli: dr hab. Krystyna Ablewicz, prof. UJ, dr hab. Maciej Karwowski, prof. APS, prof. dr hab. Ewa Marynowicz-Hetka i prof. dr hab. Stanisław Palka. W sesji pierwszej podjęto rozważania na temat „Jak badać to, co niewidoczne, nieuchwytnie: analiza wartości podmiotu indywidualnego (przykład: dzieci)”. Sesja druga poświęcona była, podobnie jak pierwsza, kwestii badania tego, co nieuchwytnie, jednak w odniesieniu do podmiotu zbiorowego. Problematykę „Aksjologicznych aspektów analizy aktywności pedagogicznych” przedstawiono natomiast w sesji trzeciej.

Sekcję 3 zatytułowano „Życie wartościowe wobec dynamizmu przemian społeczno-kulturowych, gospodarczych i politycznych”. Prezydium sekcji tworzyli: prof. dr hab. Marek Konopczyński, prof. dr hab. Barbara Smolińska-Theiss, prof. dr hab. Mirosław J. Szymański i dr hab. Maciej Tanaś, prof. APS. W pierwszej części miały miejsce obrady półplenaryjne na temat: „Pedagogiki wobec dynamizmu przemian społecznych”. Uczestnicy tej sekcji podzielili się na cztery grupy i podjęli w nich następujące problemy: „Uczestnicy życia wartościowego – portret własny”, „Między dynamizmem przemian a (de)humanizacją natury ludzkiej”, „Godne życie – w poszukiwaniu wartości w zmieniającym się świecie” oraz „Między obszarami wolności a zniewoleniem”.

Sekcja 4 nosiła tytuł „Kultura i sztuka jako przestrzeń aksjologiczna i edukacyjna”. Jej prezydium tworzyli: prof. dr hab. Zbyszko Melosik oraz prof. dr hab. Lech Witkowski. W pierwszej kolejności odbyły się obrady półplenaryjne. Następnie w dwóch grupach odbywały się po dwie sesje tematyczne: „Kultura, edukacja i struktura społeczna”, „Przestrzenie medialne i pop-kulturowe oraz (re)konstrukcje tożsamości”, a także „Egzystencja ludzka jako wyzwanie pedagogiczne z estetyką w tle jako ontologią” oraz „Przestrzenie, miejsca i obiekty: książka – muzeum – obraz”.

Wystąpienia w sekcji 5 koncentrowały się wokół zagadnienia „Tożsamość człowieka – pedagogika wobec różnorodności”. Profesor dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, dr hab. Dorota Gołębiak, prof. DSW, prof. dr hab. Henryka Kwiatkowska oraz prof. dr hab. Tadeusz Lewowicki wchodzili w skład prezydium tej sekcji. Najpierw odbyły się obrady półplenaryjne. Po nich w trzech grupach nastąpiły sesje tematyczne. Grupa pierwsza koncentrowała się wokół zagadnienia „Konstruowanie tożsamości w rzeczywistości permanentnej zmiany – tożsamość jako otwarty projekt”, grupa druga podejmowała refleksję nad tematem „Społeczne uczenie się – rodzaje tworzywa tożsamości i różnicowanie się wspólnot”. Motyw przewodni grupy trzeciej był natomiast następujący: „Jak budować tożsamość nauczyciela i ucznia w warunkach permanentnej i dynamicznej zmiany”.

Sekcja 6 dotyczyła „Temporalnego wymiaru życia wartościowego”. Prezydium sekcji tworzyli: prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak, prof. dr hab. Andrei Harbatski, prof. dr hab. Wiesław Jamrożek i dr Łukasz Michalski. Podobnie jak w kilku pozostałych sekcjach, także w tej rozpoczęto spotkanie od obrad półplenaryjnych, by następnie w trzech grupach podjąć zagadnienia takie, jak: „Życie wartościowe –

odniesienia historyczne”, „Teraźniejsze interludium – emancypacja poprzez edukację” oraz „Oswajanie przyszłości – poradnictwo i kariera”.

Temat „Edukacja – w stronę kluczowych wartości” podjęty był przez uczestników sekcji 7, w prezydium której znajdowali się: prof. dr hab. Wiesław Ambrozik, prof. dr hab. Iwona Chrzanowska, prof. dr hab. Józef Górniewicz, prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski i prof. dr hab. Anna Wiłkomirska. Obrady półplenaryjne sekcji zatytułowano „Edukacja – w stronę kluczowych wartości (wartości w edukacji, przyszłość edukacji, modelowe rozwiązania)”. Tematy podejmowane przez trzy grupy były zróżnicowane: „Kształcenie jako źródło wartości i standardów – kreowanie współczesnego modelu edukacyjnego”, „Współcześni nauczyciele – dążenia versus ograniczenia”, „Edukacja i praca nauczycieli: w stronę kluczowych wartości” oraz zbiór różnych wątków.

Sekcję 8 zatytułowano „Kreowanie środowiska edukacyjnego z perspektywy życia wartościowego”. Do prezydium sekcji należeli: prof. dr hab. Ryszard Bera, prof. dr hab. Krystyna Chałas, prof. dr hab. Barbara Kromolicka oraz prof. dr hab. Kazimierz Przyszczypkowski. W programie sekcji zaplanowano obrady półplenaryjne, a także dwie sesje odbywające się w trzech grupach: „Przejawy życia wartościowego z perspektywy poznawczej różnych osób i grup społecznych”, „Rola instytucji edukacyjnych, zakładów pracy, organizacji społecznych, środowisk lokalnych w kreowaniu środowiska edukacyjnego” oraz „Dydaktyczno-wychowawczy namysł nad kreowaniem środowiska edukacyjnego”.

Problematyka „Szkoły i wychowania ku życiu wartościowemu” omówiona została przez uczestników sekcji 9. W skład prezydium sekcji wchodził: prof. dr hab. Maria Dudzikowa (przewodnicząca), prof. dr hab. Zenon Gajdzica, prof. dr hab. Beata Przyborowska oraz dr Radosław Nawrocki. Tego dnia w sekcji 9. odbyły się trzy sesje obrad półplenaryjnych, podczas których omawiano następujące tematy: „Przeciw dehumanizacji szkoły”, „Jakim wartościom służy szkoła?” oraz „Jakie środowiska i w jaki sposób wspierają wychowanie ku wartościom w szkole?”.

Ostatnia z sekcji była sekcją posterową, koordynowaną przez dr hab. Marzannę Morozewicz, prof. UwB. Tematy posterów dotyczyły wartości w różnych obszarach życia człowieka. Zaprezentowano 11 posterów, a ich tematyka była zróżnicowana. W posterach przedstawione zostały takie kwestie, jak: poszukiwanie życia wartościowego jednostki, religijność młodzieży, zachowania ryzykowne młodzieży, transmisja dziedzictwa kulturowego w teatrach, a także doświadczenia nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. Autorzy plakatów przedstawili interesujące ich zagadnienia w sposób twórczy i innowacyjny.

W trzecim dniu Zjazdu kontynuowano obrady w sekcjach, po których nastąpiły obrady plenarne. Tematyka podejmowana w sekcjach dotyczyła następujących zagadnień: „Kierunki rozwoju, cena postępu, wizja przyszłości – oczami pedagoga. Naczelne wartości: godność (relacje międzyludzkie) – solidarność, empatia, służba, zaufanie”, „Aksjologiczne dylematy badacza”, „Pedagogika wobec dynamizmu przemian społecznych. W którym miejscu jesteśmy? Dokąd zmierzamy? Jakie wyzwania i zadania musimy kontynuować lub rozpocząć?”, „Obrazy kultury i edukacji współczesnej – reprezentacje tożsamości”, „Kino i muzyka – między estetyką i pedagogiką”, „Tożsamość człowieka – pedagogika wobec różnorodności”, „Życie wartościowe –

odniesienia historyczne”, „Teraźniejsze interludium – emancypacja poprzez edukację”, „Teraźniejsze interludium – emancypacja poprzez edukację”, „Edukacja w sytuacji zagrożeń i problemów życia społecznego” oraz „Jak różnorodność może współtworzyć wartość szkoły? Konteksty teoretyczne, metodyczne i metodologiczne”.

Podczas IX Zjazdu Pedagogicznego „Ku życiu wartościowemu. Idee – koncepcje – praktyki” wygłoszono około 490 referatów. W trakcie podsumowania został uwydatniony spór pedagogów odnośnie do zasadności istnienia pedagogiki normatywnej. Uczestnicy Zjazdu zauważyli też i wyakcentowali oddzielenie pedagogiki od rzeczywistości edukacyjnej. Wyrazili oni także swój protest przeciw biciu dzieci, do którego zachęcał jeden z profesorów pedagogiki w artykule *Klaps jako imperatyw psychologiczny*, zamieszczonym w czasopiśmie „Rzeczpospolita”. Ponadto, w ramach Zjazdu prof. Pilch wystosował list, stanowiący protest przeciw cofnięciu obowiązku szkolnego dzieci. Na koniec Zjazdu ogłoszono, że następny, X zjazd pedagogiczny odbędzie się w 2019 r. w Warszawie. Organizatorzy przyszłego zjazdu zobowiązali się do rzetelnego przygotowania wydarzenia, na które już teraz zapraszają.

ILONA GUMIŃSKA-SAGAN
Katedra Pedagogiki Społecznej
i Pedagogiki Opiekuńczej KUL

DOI: [http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8\(44\).4-19](http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8(44).4-19)

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
„OTWARTOŚĆ NA CZŁOWIEKA, ŚRODOWISKO I TRANSCENDENCJĘ”
Lublin, 1-2 października 2016 r.

Katedra Pedagogiki Opiekuńczej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II zorganizowała w dniach 1 i 2 października 2016 r. konferencję naukową, której przedmiotem zainteresowania były: osoba, środowisko i transcendentja. Powyższe zagadnienia omówione zostały z różnych aspektów. Organizatorom udało się zgromadzić wybitnych specjalistów z różnorodnych dyscyplin naukowych, którzy w sposób profesjonalny, ale niezwykle komunikatywny podzielili się ze słuchaczami swoimi przemyśleniami. Referaty wygłosili psychologowie (prof. dr hab. Adam Biela, prof. dr hab. Stanisława Steuden), socjologowie (prof. dr hab. Józef Styk, prof. dr hab. Zofia Kawczyńska-Butrym), historycy i politolodzy (ks. prof. dr hab. Edward Walewander, prof. dr hab. Marian Surdacki, prof. dr hab. Jan Jachymek), przyrodnicy i geografowie (prof. dr hab. Wanda Harkot, prof. dr hab. Izabela Soljan, prof. dr